

Sygn. akt I C 361/14 **postanowieniem z dnia 20 maja 2016 r. sprostowano wyrok w pkt 2, 4 i 6**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

Protokolant: stażysta Joanna Semkiw

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa E. G., T. G., A. G. i H. W.

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powódki E. G. kwotę 115.000 zł /sto piętnaście tysięcy złotych/ z ustawowymi odsetkami od dnia 29 maja 2014 r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki E. G. kwotę 10.836 zł /dziesięć tysięcy osiemset trzydzieści sześć złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powoda T. G. kwotę 115.000 zł /sto piętnaście tysięcy złotych/ z ustawowymi odsetkami od dnia 29 maja 2014 r. do dnia zapłaty;
4. zasądza od pozwanego na rzecz powoda T. G. kwotę 10.836 zł /dziesięć tysięcy osiemset trzydzieści sześć złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powódki A. G. kwotę 60.000 zł /sześćdziesiąt tysięcy złotych/ z ustawowymi odsetkami od dnia 29 maja 2014 r. do dnia zapłaty;
6. zasądza od pozwanego na rzecz powódki A. G. kwotę 5.742 zł /pięć tysięcy siedemset czterdzieści dwa złote/ tytułem zwrotu kosztów procesu;
7. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powódki H. W. kwotę 15.000 zł /piętnaście tysięcy złotych/ z ustawowymi odsetkami od dnia 29 maja 2014 r. do dnia zapłaty;
8. zasądza od pozwanego na rzecz powódki H. W. kwotę 1.017 zł /jeden tysiąc siedemnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu;
9. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
10. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Elblągu od pozwanego kwotę 117,63 zł /sto siedemnaście złotych sześćdziesiąt trzy grosze/, a od powodów E. G., T. G., A. G. kwoty po 5,15 zł /pięć złotych piętnaście groszy/ tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Powodowie E. G., T. G., A. G. i H. W. wystąpili z pozwem przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W., domagając się zasądzenia na rzecz E. G. oraz T. G. kwot po 125.000 zł, na rzecz A. G. kwoty 70.000 zł, zaś na rzecz powódki H. W. kwoty 25.000 zł, w każdym przypadku z odsetkami ustawowymi od dnia 29.05.2014 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu. Wskazanych kwot dochodzili na podstawie art. 446 § 4 k.c. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną ze śmiercią osoby najbliższej, tj. K. G. – syna powodów E. G. i T. G., brata A. G. i wnuka H. W..

Uzasadniając powództwo powodowie wskazali, że w dniu 8.09.2013 r. w S. miał miejsce wypadek komunikacyjny. Na prawidłowo idącego chodnikiem K. G. wpadł motocykl kierowany przez C. P.. Na skutek doznanych obrażeń ciała K. G. zmarł. Sprawca szkody nie korzystał z ubezpieczenia obowiązkowego posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Wszyscy powodowie wskazywali, iż łączyła ich z synem, bratem i wnukiem silna oraz pozytywna więź emocjonalna. Zmarły był uczynny, zawsze służył pomocą członkom rodziny, posiadał liczne uzdolnienia, miał sprecyzowane plany na przyszłość związane z edukacją. Był bardzo zżyty z rodziną; mimo, że studiował poza miejscem stałego zamieszkania, każdy weekend spędzał w domu z bliskimi. Powodowie podkreślali, że zawsze mogli na zmarłego liczyć. Śmierć K. G. była dla wszystkich powodów traumą. Zdarzenie to miało i nadal ma wpływ stan i funkcjonowanie każdego z nich.

Powodowie przyznali, iż pozwany w toku postępowania likwidacyjnego częściowo naprawił szkodę, gdyż na rzecz powodów E. G. oraz T. G. wypłacił kwoty po 25.000 zł, zaś na rzecz powódki A. G. kwotę 10.000 zł – tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. Odmówił wypłaty świadczenia na rzecz H. W. argumentując, iż babcia zmarłego nie zalicza się do grona osób najbliższych w rozumieniu art. 446 § 4 k.c.

Pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa oraz zasądzenia na jego rzecz od powodów kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

Pozwany nie negował co do zasady swej odpowiedzialności za zdarzenie, w następstwie którego śmierć poniósł K. G.. Zakwestionował wysokość kwot dochodzonych przez powodów tytułem zadośćuczynienia, wskazując, iż są one rażąco wygórowane, zaś w odniesieniu do powódki H. W. podkreślił dodatkowo, iż babka zmarłego nie mogła być zaliczona do grona osób jemu najbliższych w rozumieniu art. 446 § 4 k.c.

W ocenie pozwanego, krzywda powodów została już całkowicie zrekompensowana kwotami wypłaconymi w ramach przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego, a dalsze roszczenia nie znajdują usprawiedliwienia, ich uwzględnienie prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powodów.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 8.09.2013 r. w S. kierujący motocyklem marki H. (...) nr rej. (...)PD C. P., jadąc Aleją (...) w kierunku G., na łuku drogi, na wysokości zjazdu w ulicę (...), z nieustalonych przyczyn stracił panowanie nad pojazdem i wjechał na chodnik, w wyniku czego doprowadził do potrącenia prawidłowo idącego chodnikiem w kierunku G. K. G., w następstwie czego pieszy doznał ciężkich obrażeń ciała, zwłaszcza w obrębie twarzoczaszki, które to obrażenia były przyczyną jego śmierci. K. G. nie miał możliwości uniknięcia wypadku.

W kilka dni po wypadku, na skutek doznanych obrażeń ciała, zmarł także motocyklista C. P.. Postanowieniem z dnia 30.11.2013 r., zatwierdzonym przez Prokuratora Rejonowego w Sopocie, na podstawie art. 17 § pkt 5 k.p.k., umorzono śledztwo w sprawie o przestępstwo stypizowane w art. 177 § 2 k.k.

Sprawca wypadku nie posiadał wykupionej polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Motocykl nie był zarejestrowany. Pojazd o numerze rejestracyjnym (...)PD został wyrejestrowany na terytorium Holandii w dniu 20.09.2007 r.

Powodowie E. G., T. G., A. G. i H. W. zgłosili szkodę (...) Spółce Akcyjnej w W. pismem z dnia 25.03.2014 r. Z tytułu zadośćuczynienia, na podstawie art. 446 § 4 k.c., każde z rodziców zmarłego domagało się kwot po 150.000 zł, siostra zmarłego – kwoty 80.000 zł zaś babcia zmarłego – kwoty 25.000 zł. Powodowie E. G. i T. G. domagali się ponadto – na podstawie art. 446 § 3 k.c. – kwot po 50.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci syna, jak również zwrotu kosztów pogrzebu w łącznej kwocie 6.532 zł.

Po otrzymaniu akt szkody pozwany przyznał decyzją z dnia 28.05.2014 r. tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. na rzecz powodów T. G. i E. G. kwoty po 25.000 zł, na rzecz powódki A. G. kwotę 10.000 zł, odmówił wypłaty świadczenia powódce H. W.. Kolejną decyzją z tej samej daty pozwany przyznał na rzecz rodziców zmarłego kwoty po 10.000 zł na podstawie art. 446 § 3 k.c. tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci syna.

K. G. w chwili śmierci miał 23 lata. Ukończył Wyższą Szkołę (...) w G., kontynuował studia na Uniwersytecie G. na kierunku psychologia. Zmarły znał kilka języków obcych, w tym chiński; 02.10.2013 r. miał wyjechać na roczne stypendium do C. na H. N. U..

Zmarły był osobą aktywną, realizował wiele pasji, lubił sport, zwłaszcza kolarstwo, był członkiem klubu (...), ukończył kurs barmański w Ogólnopolskiej Szkole Barmanów. Pracował zawodowo jako konsultant w firmie (...).

Z członkami najbliższej rodziny – rodzicami, siostrą i babcią – łączyła go silna, pozytywna więź emocjonalna. K. G., mimo że studiował w G., co tydzień przyjeżdżał do M.. Zmarły pomagał rodzicom w prowadzeniu działalności gospodarczej – zakładu fotograficznego, niejednokrotnie pomagał T. G. podczas organizowania zleconych sesji zdjęciowych i filmowych związanych z obsługą imprez okolicznościowych (studniówki, komunie, wesela), sam również interesował się fotografią.

Powódka E. G. w dacie śmierci syna miała 53 lata. Łączyła ją z synem silna i pozytywna więź emocjonalna. Przed wypadkiem powódka utrzymywała z synem prawidłowe relacje, charakterystyczne dla stosunku rodzic-dorosłe dziecko. Zmarły często telefonował do matki.

Śmierć K. G. była dla powódki szokiem wpłynęła na jej stan psychiczny i emocjonalny oraz jej aktywność życiową. Powódka ma poczucie depresji, przygnębienia, beznadziejności, braku sił, myśli o śmierci, nie czuje się szczęśliwa, nie ma wiary w siebie ani w sens życia. Cierpi na deficyt energii niezbędnej do radzenia sobie z codziennymi zajęciami, czuje się zmęczona, osłabiona, rozregulowana biologicznie, ma kłopoty ze snem, apetytem, jest wyobcowana, nieustannie doświadcza poczucia samotności i pustki, unika kontaktów społecznych, nie czuje się zdolna do wysiłku intelektualnego. Utraciła poczucie bezpieczeństwa, które dawała jej relacja z synem i rodzina. Te negatywne skutki są przez powódkę odczuwane od śmierci syna do chwili obecnej i rzutują na jej funkcjonowanie we wszystkich obszarach życia. Powódka nie radzi sobie z bieżącymi trudnościami. Zatrzymała się w procesie przeżywania żałoby na etapie zaprzeczania, niedowierzania, nie myśli o przyszłości, ma poczucie, że „czas się zatrzymał” w chwili śmierci syna.

U powódki nie występują zaburzenia osobowości o charakterze dysocjalnym, psychotycznym. Głównym źródłem problemów w aktualnym funkcjonowaniu powódki są znaczące problemy z nastrojem (objawy klinicznej depresji), które wykraczają poza ramy typowej reakcji żałoby. Nie jest możliwy całkowity powrót powódki E. G. do stanu emocjonalnego i psychicznego sprzed wypadku. Możliwe jest natomiast złagodzenie objawów odczuwanego przez nią stresu związanego ze stratą syna oraz wypracowanie takich mechanizmów radzenia sobie z dysfunkcyjnymi emocjami towarzyszącymi stracie, które podniosą jakość jej życia, pozwolą na satysfakcjonujące i efektywne wypełnianie ról społecznych i zadań życiowych. Powódka wymaga podjęcia psychoterapii.

E. G. zdradza zaburzenia nastroju, jej sfera popędowa jest zaburzona. Stan psychiczny powódki po stracie syna uległ pogorszeniu. Wykazuje zaburzenia stresowe depresyjne, które przeszły w stan przewlekły. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki E. G. wynosi 7%.

Powód T. G. w dacie śmierci syna miał lat 59. Śmierć K. G. wpłynęła na stan psychiczny i emocjonalny powoda oraz jego aktywność życiową. Powód odczuwa przygnębienie, brak sił do pokonywania codziennych trudności. Nie jest zainteresowany otoczeniem, myśli o przemijaniu. Nie ma wiary w siebie, ani w sens życia. Wykazuje tendencję do pogrążania się w ponurych myślach. Jest przekonany, że nic dobrego w życiu go nie spotka. Jest spowolniony psychoruchowo, nie ma energii do radzenia sobie z codziennymi zajęciami, czuje się emocjonalnie zablokowany. Ma poczucie otępienia psychicznego, doświadcza problemów z uwagą, pamięcią, szybkim myśleniem i reagowaniem. Cechuje go poczucie słabości, zmęczenia, wyczerpania, odczuwa silny lęk, napięcie, niepokój. Powód czuje się wyobcowany emocjonalnie, doświadcza poczucia samotności, pustki, niezrozumienia, oddalenia od innych, ma problemy z koncentracją uwagi, pamięcią, utracił swoje cele życiowe, nadzieję na szczęście w życiu rodzinnym, pesymistycznie postrzega przyszłość w realnym świecie, tęskni za spotkaniem z synem.

Te negatywne skutki są przez powoda odczuwane od momentu śmierci syna do chwili obecnej. Negatywnie rzutują na jego funkcjonowanie we wszystkich obszarach życia, znacząco utrudniają pełnienie ról rodzinnych i społecznych i zawodowych.

Biorąc pod uwagę nasilenie negatywnych objawów oraz czas ich trwania należy stwierdzić, że niekorzystnie rzutują one na przyszłe funkcjonowanie powoda.

W procesie przeżywania żałoby powód znajduje się na etapie żałoby właściwej, którą charakteryzują długie okresy smutku, osamotnienia, drażliwość, poczucie bezradności, bezsilności, płacz.

Wykluczone zostało występowanie u powoda zaburzeń osobowości o charakterze dysocjalnym, zaburzeń o charakterze psychotycznym. Głównym źródłem problemów w aktualnym funkcjonowaniu powoda są problemy z nastrojem (objawy nerwicy depresyjnej), które wybiegają poza ramy typowej reakcji żałoby.

Nie jest możliwy całkowity powrót powoda T. G. do stanu emocjonalnego i psychicznego sprzed wypadku syna. Możliwe jest natomiast złagodzenie objawów odczuwanego przez niego stresu związanego ze stratą syna oraz wypracowanie takich mechanizmów radzenia sobie z dysfunkcyjnymi emocjami towarzyszącymi stracie, które podniosą jakość jego życia osobistego oraz pozwolą na podjęcie zaniechanych ról społecznych i zadań życiowych. Powód wymaga psychoterapii.

Powód T. G. nie jest osobą upośledzoną umysłowo ani chorą psychicznie. Nie wykazuje innych zaburzeń czynności psychicznych poza objawami nerwicy depresyjnej wywołanymi traumatycznym wydarzeniem, jakim była nagła śmierć syna. Zdradza dość znacznie wyrażone objawy żałoby właściwej, powiklanej, utracił nadzieję na emocjonalne i fizyczne wsparcie przez syna w przyszłości.

Powód zdradza znacznie obniżony nastrój, napęd, absorbują go myśli o synu, wspomnienia. Przeżył zaburzenia stresowe uwarunkowane tragiczną śmiercią syna. Zdradza zaburzenia przystosowawcze do trudnej, nowej dla niego, sytuacji życiowej. Dolegliwości, jakie odczuwa, mają charakter nerwicy depresyjnej spowodowanej dużą traumą. Aktualnie powód cierpi na nerwicę depresyjną ze znaczną ilością objawów depresyjnych. Powinien zostać objęty pomocą poradni psychiatrycznej, gdyż pomimo upływu czasu objawy depresyjne utrzymują się. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 7%.

Powódka A. G. w dacie śmierci brata miała 27 lat. Śmierć K. G. wpłynęła na jej stan psychiczny i emocjonalny oraz jej aktywność życiową. Powódka ma poczucie braku szczęścia, przygnębienia, bywa płaczliwa, wykazuje tendencję do pogrążania się w ponurych myślach, rozpamiętywania przykrych zdarzeń. Doświadcza problemów z uwagą, pamięcią. Brakuje jej pozytywnej energii brata. Skutki takie są przez powódkę odczuwane od śmierci brata do chwili obecnej. W przeszłości miały one większe nasilenie. Aktualnie nie ograniczają powódki w pełnieniu ról społecznych, ale są przyczyną znacznego dyskomfortu psychicznego w życiu osobistym.

Powódka ma zadaniowe nastawienie do trudności życiowych, stara się je przezwyciężyć. W procesie przeżywania żałoby znajduje się na etapie żałoby właściwej, którą charakteryzują długie okresy smutku, osamotnienia, drażliwość,

poczucie bezradności, bezsilności, płacz. Poza traumatycznym wydarzeniem, jakim dla powódki stała się śmierć brata, nie stwierdzono innych czynników, które mogły by się przyczynić do wystąpienia zmian obserwowanych w funkcjonowaniu emocjonalno - społecznym i poznawczym powódki.

Powódka nie cierpi na zaburzenia osobowości o charakterze dysocjalnym, zaburzenia lękowe, nerwicowe. Głównym źródłem problemów w aktualnym funkcjonowaniu powódki są problemy z nastrojem, niedostatek pozytywnego emocjonalnego zaangażowania, utrata zdolności do doświadczania pozytywnych emocji i podejmowania działań dostarczających tego rodzaju przyjemności, które wpisują się w charakterystykę typowej reakcji żałoby.

Powrót A. G. do stanu emocjonalnego i psychicznego sprzed wypadku nie jest możliwy. Możliwe jest wypracowanie przez nią takich mechanizmów radzenia sobie z dysfunkcyjnymi emocjami towarzyszącymi stracie, które podniosą jakość jej życia osobistego oraz pozwolą na dalsze wypełnianie ról społecznych i zadań życiowych.

U powódki nie występują odchylenia od normy w stanie psychicznym. Jej linia życiowa nie jest zaburzona, ukończyła szkołę wyższą, w czasie żałoby zmieniła pracę, ma narzeczony i realne plany na przyszłość. Jest osobą stabilną emocjonalnie, cechuje ją umiejętność radzenia sobie ze stresem.

U powódki doszło do wystąpienia zaburzeń reaktywnych nastroju i emocji oraz trudności adaptacyjnych po stracie brata. Występują u niej resztkowe symptomy zaburzeń nastroju i emocji. Nie wymaga leczenia ani terapii. Zaburzenia adaptacyjne związane ze stratą brata, na które powódka cierpiała ponad pół roku i występujące nadal resztkowe objawy tych zaburzeń, stanowią 2% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Powódka H. W. w chwili śmierci wnuka miała 84 lata. Łączyła ją ze zmarłym pozytywna więź emocjonalna. Powódka opiekowała się K. G. w wieku dziecięcym. Następnie przez całe dorosłe życie powódka utrzymywała z babcią bardzo dobre relacje, według członków rodziny był „ulubionym wnukiem babci”. Powodowie mieszkają w jednym budynku, w związku z czym K. G. podczas każdej wizyty w domu, w okresie kiedy studiował poza miejscem zamieszkania, spędzał z babcią dużo czasu, pomagał jej w robieniu zakupów, razem smażyli naleśniki.

Powódka H. W. przed śmiercią wnuka była osobą o pogodnym usposobieniu, chętną do rozmów, żartów. Obecnie jest zamknięta w sobie, nie chce rozmawiać, tak z członkami rodziny, jak i znajomymi. Po śmierci wnuka u powódki H. W. nasiliły się problemy zdrowotne, coraz częściej choruje. Powódka nie pogodziła się ze śmiercią wnuka, tęskni za nim, często płacze, kiedy ma ku temu sposobność odwiedza jego grób.

(dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa, k. 31-32; notatki urzędowe, 25-26; opinia nr (...) biegłego F. R. sporządzona w toku postępowania przygotowawczego sygn. I Ds. (...) nadzorowanego przez Prokuraturę Rejonową w Sopocie, k. 27-30; informacja z dnia 20.03.2014 r. Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, k. 40; zgłoszenie szkody do (...) Zakładu (...), k. 40-44; decyzje pozwanego z dnia 28.05.2014 r., k. 48-51; informacja o wynikach w nauce powoda na studiach w Wyższej Szkole (...) w G., k. 52-53; dokumentacja potwierdzająca przyjęcie K. G. na roczne stypendium w C. wraz z potwierdzeniem rezerwacji terminu wylotu, k. 54-61; certyfikat o ukończeniu kursu i uzyskaniu tytułu barmana, k. 62; dyplomy zmarłego dokumentujące osiągnięcia kolarskie, k. 63-64; potwierdzenie przyjęcia K. G. do grona Morsów, k. 65; dokumentacja fotograficzna, k. 76-81; zeznania świadków: B. T., k. 148-149; D. G., k. 149 verte-150; W. M., k. 150-150 verte; zeznania powodów: A. G., 372 verte, 151; T. G., k. 372, 151 verte; E. G., k. 371 verte-372, 152; opinie biegłej z zakresu psychologii K. S. w odniesieniu do powodów E. G., T. G. i A. G. wraz z opiniami uzupełniającymi, k. 206-222, 253-259; opinie biegłej z zakresu psychiatrii G. W. w odniesieniu do powodów E. G., T. G. i A. G. wraz z opinią uzupełniającą, k. 286-291, 326-327).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa w zasadniczej części zasługiwały na uwzględnienie.

Stan faktyczny ustalono na podstawie treści wskazanych dokumentów oraz z zeznań świadków B. T., D. G., W. M., zeznań powodów A. G., T. G., E. G.. Opisywany przez powodów sposób ich funkcjonowania po śmierci K. G. nie został

przez pozwanego skutecznie zakwestionowany, co pozwalało Sądowi na czynienie na tej podstawie ustaleń mających priorytetowe znaczenie z punktu widzenia charakteru żądań dochodzonych pozwem.

Również opinie sporządzone przez biegłą psycholog K. S. oraz biegłą psychiatrę G. W. Sąd uznał za logicznie, wewnętrznie spójne, należycie umotywowane, sporządzone przez osoby posiadające odpowiednią wiedzę specjalistyczną w dziedzinach, do których odnosiły się zagadnienia stawiane w tezie dowodowej. W tym stanie rzeczy, również w oparciu o te dowody, ustalono stan faktyczny w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia.

Pozwany nie negował co do zasady swej odpowiedzialności za zdarzenie, w wyniku którego śmierć poniósł K. G., czemu dał wyraz już w toku postępowania likwidacyjnego, spełniając częściowo żądania powodów. Zakwestionował roszczenia co do wysokości twierdząc, iż są one rażąco wygórowane; uwzględnienie powodztw w postulowanym zakresie prowadziłyby w ocenie pozwanego do bezpodstawnego wzbogacenia powodów zwłaszcza, że kwoty wypłacone w ramach postępowania likwidacyjnego kompensowały doznaną przez nich krzywdę. Jednocześnie pozwany konsekwentnie podkreślał, iż powódka H. W. nie mogła w okolicznościach sprawy być zaliczona do grona osób najbliższych zmarłemu, w rozumieniu art. 446 § 4 k.c.

Podstawy prawnej roszczeń dochodzonych przez powodów tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią syna, brata i wnuka upatrywać trzeba w normie art. 446 § 4 k.c. Przepis ten stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zakresem zadośćuczynienia objęty jest zatem niemajątkowy uszczerbek doznany w dobrach prawnie chronionych przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci. W literaturze i orzecznictwie zwraca się uwagę, że na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego z zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem jego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień trudności, jakie pokrzywdzony będzie musiał przewyciężyć, aby mógł odnaleźć się w nowej rzeczywistości, zdolność do jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy oraz wiek pokrzywdzonego.

(...) krzywdy, jakiej doznaje osoba najbliższa, jest trudne, każdy przypadek powinien być indywidualizowany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy. Zadośćuczynienie, o którym traktuje art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, a ta nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony jedynie do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego. Przesłanka przeciętnej stopy życiowej nie może jednak pozbawić omawianego roszczenia funkcji kompensacyjnej i eliminować innych istotniejszych czynników kształtujących jego rozmiar, ma bowiem charakter tylko uzupełniający.

O tym, kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków pomiędzy określonymi osobami, a nie formalna kolejność pokrewieństwa czy ewentualnie powinowactwo, wynikające w szczególności z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Aby więc ustalić, że osoba występująca o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia, a zmarłym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, Lex nr 898254; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2010 r., I ACa 178/10, Lex Polonica nr 2610015; Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. K. Pietrzykowskiego, Wyd. C.H Beck, 2011, w SIP Legalis)

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że relacje pomiędzy zmarłym, a jego rodzicami, siostrą oraz babcią były charakterystyczne dla więzi łączących najbliższych członków w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Zmarły był z każdym z powodów bardzo żyty. Powodowie spędzali z K. G. dużo czasu. Powód nawet po podjęciu studiów w G. każdy wolny od obowiązków czas spędzał w M. z najbliższymi. Telefonował do nich praktycznie codziennie, interesował się ich problemami.

Syn pomagał rodzicom w prowadzeniu zakładu fotograficznego, wspierał ojca podczas wykonywania zleceń związanych z obsługą imprez okolicznościowych. Zmarły był uczynny, pomocny, życzliwy. Niewielka różnica wieku pomiędzy K. G., a jego siostrą – A. G. skutkowała tym, iż każde z rodzeństwa widziało w drugim przyjaciela, ich relacje były bardzo bliskie, rodzeństwo lubiło ze sobą spędzać czas, zarówno w domu, jak i poza nim, mieli grono wspólnych znajomych.

Relacje powoda z babcią – powódka H. W. również były bardzo dobre. Spędzany czas na rozmowach, pomoc w pracach w gospodarstwie domowym, robienie zakupów, odkurzanie, wspólne przygotowywanie posiłków, sprzyjały umacnianiu więzi emocjonalnej między nimi. Brak jest jakichkolwiek podstaw, by twierdzić, że zmarły nie był względem niej osobą najbliższą.

Dla każdego z powodów, nagłe zerwanie więzi z K. G. stanowiło ogromną traumę.

Powodowie E. G. oraz T. G. zeznali, że z synem wiązali nadzieję na przyszłość, że będzie stanowił dla nich wsparcie w okresie starości i będą mogli na niego liczyć w każdej sytuacji życiowej. Zdarzenie z dnia 8.09.2013 r. szanse na takie wsparcie bezpowrotnie przekreśliło.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego rodzice K. G. przed wypadkiem syna mieli szerokie grono przyjaciół i znajomych, z którymi często spotykali się. Po śmierci syna zrezygnowali z utrzymywania spontanicznych kontaktów towarzyskich, nie są zainteresowani organizowaniem spotkań, w rozmowach z przyjaciółmi ciągle wspominają syna, co wywołuje u nich przykre retrospekcje. Nagłe odejście K. G. spowodowało także brak motywacji oraz zaangażowania rodziców zmarłego w prowadzenie i rozwijanie działalności gospodarczej.

Z opinii biegłej psycholog wynika, powódka E. G. na skutek śmierci K. G. utraciła poczucie bezpieczeństwa, które dawała jej relacja z synem i pozostałą rodziną. Do chwili obecnej odczuwa negatywne skutki tego tragicznego zdarzenia, zaś prognoza co do zmiany tego stanu rzeczy nie jest pozytywna. Powódka zatrzymała się w procesie przeżywania żałoby na etapie zaprzeczania, niedowierzania, nie myśli o przyszłości, ma poczucie, że czas się zatrzymał w chwili śmierci syna. Sama możliwość złagodzenia objawów odczuwanego przez nią stresu związanego ze stratą syna oraz wypracowanie takich mechanizmów radzenia sobie z dysfunkcyjnymi emocjami towarzyszącymi stracie, które podniosą jakość jej życia – istnieje, ale efekty takich działań na chwilę obecną są trudne do określenia; wymaga to podjęcia przez powódkę psychoterapii. Powódka E. G. wykazuje objawy zaburzeń nerwicowych depresyjnych, zdradza zaburzenia nastroju, jej sfera popędowa jest zaburzona. Zaburzenia stresowe, depresyjne u powódki przeszły w stan przewlekły, skutkujący zdiagnozowaniem długotrwałego uszczerbku na jej zdrowiu w wymiarze 7%.

Z opinii biegłej psycholog wynika, że również aktywność życiowa powoda T. G. po śmierci syna drastycznie się obniżyła. Powoda cechują stany przygnębienia, braku sił do podejmowania codziennych obowiązków, utracił wiarę w siebie, swoje cele życiowe, nadzieję na szczęście w życiu rodzinnym. Ma problemy z koncentracją uwagi, pamięcią, pesymistycznie postrzega przyszłość, tęskni za spotkaniem z synem. Te negatywne skutki są przez powoda odczuwane do chwili obecnej, a czas ich trwania sugeruje, że także w przyszłości niekorzystnie rzutować będą na funkcjonowanie T. G.. Powód w procesie przeżywania żałoby znajduje się na etapie żałoby właściwej, którą charakteryzują długie okresy smutku, osamotnienia, drażliwość, poczucie bezradności, bezsilności, płacz. Nie jest możliwy całkowity powrót powoda T. G. do stanu emocjonalnego i psychicznego sprzed wypadku syna choć, podobnie jak w przypadku powódki E. G., podjęcie psychoterapii mogłoby doprowadzić do złagodzenia negatywnych skutków. Zaburzenia i dolegliwości, jakie odczuwa mają charakter nerwicy depresyjnej spowodowanej dużą traumą. Aktualnie powód cierpi na nerwicę depresyjną ze znaczną ilością objawów depresyjnych. Powód powinien zostać objęty pomocą poradni psychiatrycznej, gdyż pomimo upływu czasu objawy depresyjne utrzymują się. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 7%.

Również A. G. odczuwa negatywne skutki związane ze śmiercią brata do chwili obecnej. Biegła psycholog wskazała, iż w dalszym ciągu są one przyczyną znacznego dyskomfortu psychicznego w jej życiu. Powódka znajduje się na etapie żałoby właściwej, którą charakteryzują długie okresy smutku, osamotnienia, drażliwość, poczucie bezradności, bezsilności, płacz, nie wymaga leczenia ani terapii. W jej przypadku możliwe jest wypracowanie takich mechanizmów

radzenia sobie z dysfunkcyjnymi emocjami towarzyszącymi stracie, które podniosą jakość jej życia osobistego oraz pozwolą na dalsze wypełnianie ról społecznych i zadań życiowych. Zaburzenia adaptacyjne po traumie związanej ze stratą brata skutkowały powstaniem u niej długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wymiarze 2%.

Uwzględniając powyższe uznać należy, że należyta rekompensatą za krzywdę doznaną przez powodów E. G. oraz T. G. jest kwota 140.000 zł, powódkę A. G. - kwota 70.000 zł, zaś powódkę H. W. – kwota 15.000 zł.

W odniesieniu do powódki H. W. zasądzeniu wyższej kwoty sprzeciwiał się fakt niepoddania się powódki badaniom przez biegłego i niezłożenie zeznań w charakterze strony. O więzi powódki ze zmarłym i traumatycznych doznaniach, jakie były jej udziałem w związku z wypadkiem wnuka, świadczyły jedynie zeznania pozostałych członków rodziny i świadków.

Uwzględniając, iż pozwany w ramach przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego przyznał i wypłacił na rzecz powodów E. G. oraz T. G. kwoty po 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna, zaś na rzecz powódki A. G. kwotę 10.000 zł z tego samego tytułu za śmierć brata, tytułem dalszego zadośćuczynienia zasądzić należało na rzecz powódki E. G. oraz T. G. kwoty po 115.000 zł, zaś na rzecz A. G. kwotę 60.000 zł. Zadośćuczynienia w tej wysokości odpowiadają rozmiarowi i intensywności krzywdy powodów spowodowanej wypadkiem komunikacyjnym, w którym śmierć poniósł ich syn, brat i wnuk, uwzględniając skutki tego zdarzenia w ich obecnym życiu.

O odsetkach ustawowych od zasądzonych roszczeń orzeczono na podstawie art. 481 k.c., od dnia 29 maja 2014 r. do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu. Podkreślenia wymaga, iż po zgłoszeniu przez powodów szkody pozwany w ramach postępowania likwidacyjnego wydał decyzję z dnia 28 maja 2015 r. o przyznaniu na rzecz powodów zadośćuczynienia. W związku z powyższym, przesądziwszy o zasadności roszczeń powodów, pozwany pozostawał w opóźnieniu z zapłatą świadczeń dochodzonych pozwem począwszy od dnia 29 maja 2014 r. (punkty 1, 3, 5, 7 wyroku), tym bardziej, że upłynął termin spełnienia świadczenia określony art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (j. t. Dz. U. z 2013r., poz. 392).

W pozostałym zakresie powództwo jako bezzasadne nie zasługiwało na uwzględnienie, co skutkowało jego oddaleniem (punkt 9 wyroku)

O kosztach procesu, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia oraz na podstawie § 6 pkt 5 i 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 491).

Powodowie E. G. oraz T. G. wygrali sprawę, każde z nich, w 92 % (żądanie pozwu 125.000 zł, zasądzone 115.000 zł). Każde z nich poniosło koszty procesu w kwocie po 10.614,73 zł, na którą składało się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 3.600 zł, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł, opłata od pozwu – 6.250 zł, koszt stawiennictwa pełnomocnika – 81,07 zł oraz zaliczka na wynagrodzenie biegłego – 666,66 zł. Koszty procesu poniesione przez pozwanego w stosunku do każdego z tych powodów zamykały się kwotą 3.617 zł, na którą składało się wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Po uwzględnieniu wyniku sprawy i po wzajemnej kompensacie kosztów każdemu z tych powodów przysługiwał od pozwanego zwrot kosztów procesu w kwocie po 10.836 zł.

Powódka A. G. wygrała sprawę w 85,7% (żądanie pozwu 70.000 zł, zasądzone 60.000 zł). Poniosła koszty procesu w kwocie 7.864,73 zł, na którą składało się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 3.600 zł, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł, opłata od pozwu – 3.500 zł, koszt stawiennictwa pełnomocnika – 81,07 zł oraz zaliczka na wynagrodzenie biegłego – 666,66 zł. Koszty procesu poniesione przez pozwanego w stosunku do powódki zamykały się kwotą 3.617 zł, na którą składało się wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od

pełnomocnictwa. Po uwzględnieniu wyniku sprawy i po wzajemnej kompensacie kosztów powódce przysługiwał od pozwanego zwrot kosztów procesu w kwocie 5.742 zł.

Powódka H. W. wygrała sprawę w 60% (żądanie pozwu 25.000 zł, zasądzono 15.000 zł). Powódka poniosła koszty procesu w kwocie 3.748,07 zł, na którą składało się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 2.400 zł, opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł, opłata od pozwu – 1.250 zł, koszt stawiennictwa pełnomocnika – 81,07 zł. Koszty procesu poniesione przez pozwanego w stosunku do powódki zamykały się kwotą 2.417 zł, na którą składało się wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Po uwzględnieniu wyniku sprawy i po wzajemnej kompensacie kosztów powódce przysługiwał od pozwanego zwrot kosztów procesu w kwocie 1.017 zł.

O obowiązku ściągnięcia od stron stosownie do wyniku procesu, na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Elblągu nieuiszczonych kosztów sądowych w łącznej kwocie 133,08 zł (różnica pomiędzy sumą 2.133,08 zł wydatków poniesionych w sprawie i uiszczoną przez powodów zaliczką w kwocie 2.000 zł), orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2014, poz. 1025).